

ATEITININKŲ FEDERACIJA

J.a. kodas: 191956728

Adresas: Laisvės al. 13, LT- 44238 Kaunas

Kontaktai: tel. +37069928557, el. p.: af@ateitis.lt

Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministrui

Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministrui

Lietuvos žurnalistų sąjungai

POZICIJA

DĖL JAUNIMO SAVIŽUDYBIŲ PREVENCIJOS SKATINIMO

2024-12-23

Vilnius

Jaunimo savižudybės išlieka viena opiausių Lietuvos visuomenės sveikatos problemų, reikalaujančių neatidėliotino dėmesio ir efektyvių prevencijos veiksmų. Ateitininkų federacija, būdama viena seniausių ir didžiausių jaunimo organizacijų Lietuvoje, **ragina** šalies institucijas ir visuomenę telktis sprendžiant šį iššūkį.

Jaunuolių savižudybės ne tik atspindi rimtas psichikos sveikatos spragas, bet ir išryškina socialinės atskirties, emocinės pagalbos trūkumą bei žiniasklaidos dažnai netinkamą informavimą apie įvykusią nelaimę. Nors bendras savižudybių skaičius Lietuvoje mažėja, tačiau 15–24 metų amžiaus grupėje šios netektys išlieka per dažnos, 100 tūkst. atitinkamo amžiaus gyventojų grupei tenkant 7,3 savižudybių atvejų.¹ Akivaizdu, kad būtina sustiprinti ieškoti sprendimų, padėsiančių paspartinti savižudybių skaičių mažėjimą.

Nevyriausybės organizacijos, tokios kaip „Jaunimo linija“ ar „Vilties linija“, jau dabar atlieka reikšmingą vaidmenį, teikdamos emocinę paramą ir psichinės sveikatos švietimą jaunimui. Ateitininkų federacijos įsitikinimu, kitos nevyriausybės organizacijos, kurios tiesiogiai

¹ <https://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas?publication=43860>

neužsiima savižudybių prevencija, vis tiek gali reikšmingai prisidėti prie jų mažinimo didindamos paauglių ir jaunų žmonių užimtumą, suteikdamos jiems bendruomenę, kurioje jie gali jaustis priimti ir turėti savo vietą. Didesnė valstybės parama šioms iniciatyvoms galėtų padidinti jų pasiekiamumą, užtikrinant, kad pagalba pasiektų ir tuos jaunuolius, kurie dėl įvairių priežasčių nesinaudoja oficialiomis psichikos sveikatos paslaugomis. Taip pat, visuomenėje esanti stigma, dėl savižudiškas mintis patiriančio žmogaus kreipimosi į atitinkamą pagalbą galinčias suteikti įstaigas, turėtų būti mažinama tiek valstybės institucijų, tiek ir visuomenę informuojančių žiniasklaidos priemonių retorikoje.

Taip pat raginame žiniasklaidos atstovus tinkamai pranešti apie savižudybes. Rekomenduojame žurnalistus supažindinti su Pasaulio sveikatos organizacijos atmintine žiniasklaidos atstovams apie savižudybių prevenciją.² Remiantis atmintine, tikslinga nepateikti informacijos apie savižudybes pirmuosiuose leidinių puslapiuose, kaip sensaciją. Patartina vengti tiksliai aprašyti įvykio vietą ir aplinkybes.

Ateitininkų federacija, susirūpinusi dėl Lietuvos jaunimo psichologinės ir emocinės padėties, norėtų paskatinti valstybės institucijas, žiniasklaidą ir visuomenę remti nevyriausybines organizacijas užsiimančias savižudybių prevencija, įtraukti kitas nevyriausybines organizacijas, kurios gali įvairiais būdais prisidėti prie savižudybių prevencijos. Taip pat dar labiau akcentuoti savižudybių ir jos rizikų mažinimą Lietuvos jaunimo tarpe, gerinant prevencinių priemonių, tokių kaip psichologinė pagalba, prieinamumą ir mažinant stigmą visuomenėje, dėl kreipimosi į pagalbą, jaunuoliams susiduriantiems su savižudiškomis mintimis. Rekomenduojame peržiūrėti žurnalistų pasiruošimą informuoti apie savižudybes ir juos tinkamai paruošti.

Pirmininkas

Gediminas Plečkaitis

²<https://www.hi.lt/uploads/Psichikos%20sveikatos%20centras/PSO%20atmintin%C4%97%20%C5%BEiniasklaidos%20atstovams.pdf>